

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

ואלמלי הייתי
אני ג'ימס
רוטשילד—
נחשו נא מה
הייתי עושה אז?

ראשית חכמה, הייתי מוציא מנרתיקי את פנקס-השיקים שלי וכותב מיד שוק על מליון אחד שלם—לא במרקים חלילה אף לא בפרנקים!—בתור מתנת הנבאות שלי בסוכנות היהודית, ושולח את השיק הזה ישר לון-פריזלנד בירושלם, כדי לסתם את פי המלמדים והפקידים—הוץ מפקידי הק"ק שאינם זקוקים ב"ה—לבל יבלבלו עוד את המח ויוכלו פשוט לעבר כשוק ולא יתקפו אותם החנונים בעלי-החובות כרחוב, ואגב יוכלו לבנות להם גם פלונים ב"בונזי-בית" וגם קומה שניה עם חופי-השמל בתוך הקירות כמו ב"תלפיות", וביחוד לשלם מקופת-הלאום שכר-עבודה לערבים שיעבדו בבנין בשבת כמו אצל סגן-המנהל של הבנק בעירנו...

ואפשר היה אולי לתת גם איזו הלואה, תמיכה בלע"ז, לעתוננים ה"מרוזנים" שלנו ההולכים פתאום, כדרך עמנו, לבל יתבעו עוד למשפט-השלום ע"י סופריהם, וביחוד כדי שיוכלו להוציא את ההוספה המסחרית כי מיום שנפסקה הוספה זו, דרכי המסחר בציון אבלות ר"ל ופוחרי ארצנו נכוכים ממש, בפרט עכשו לרגלי החרם שלהם...

והשנית, הייתי נוטע תיכף ומיד לקרלסבד—כמוכן, לא על הוצאות הקהל—ומכנס את כל החבריא אל ה"חדר", אוחז באזניהם ותולש תלישה גדולה ואומר: הוי, קונדסים! ראו מה בין

בני לבן חמי! הם, הגויים ישבו להם בשכם על רגליהם מאחוריהם ובמשך שלשה ימים הציעו הצעות והחליטו החלטות ביודעים ובלא-יודעים, והכל שא! שקט גמור, מחיה-נפשות, הכל בדרך-ארץ כנמוסי העולם ומיד חזרו למקומם ונגשו להוציא לפועל את החלטותיהם, בלי רעש ושואף, ואתם משחקים במחילה, בעניני גבאות ונשיאות, ממש כמו הרבנים שלנו בירושלם, לקיים מה שנאמר: נשיאים ורוח וגשמיות אין...

שם, הייתי מוסיף ואומר, נאספו עמון ומואב, כרכושתא ושונרא, כדי לכלות את ישראל ואומרים: "הבה נתחכמה, פן ירבו!" וחרמי ואיסרי ושבועי, ופה יושבים רבנים ותלרנים ב"מזרח", בעלי פאות וזקנים ובאים בהתראות ואיומים וצועקים בכל פעם: אם כן, א"א משתתפים! כדרך הילדים שמשחקים בכפתורים ובעידנא דריתחא הם צועקים: ובכן, איני משחק! באשר בכך?—ויצמן לא נהג כבוד בפישמנים שלנו החושבים את עצמם לחברי ביה"ד העליון ולאנשי כנסת-הגדולה של הקב"ה בעולמנו.

הם, אעפ"י שר' משה קזימא וחבריו חזרו ב"הטס", כידוע, אעפ"כ זכו לקבלת-פנים נהדרה, כזגלול בשעתו, איך אומרים חבריות?—צבט את לחייך ובלבד שיעמד הצבע!" ובחרו שוב במנחיגיהם פה אחד לנשיאי העדה ועמדו כלם ואמרו למשה שלהם: אתה רבנו ואנו תלמידך—אתה רוענו ואנו צאנך ובקרך... ואצלנו ב"ה, מכיפים אחרי משה" ואחרי המנדט שלו, וכ"א מאתנו חושב כי לו היה הוא המנהל והראש, אז היה הכל טוב ומתוקן בשכחו כי לו היה הוא המנהל והראש, אזי נמצאו אחרים אשר קלעו אלי ואת החצים שהוא קולע עתה.

אה! לו הייתי אני ראש הסוכנות היהודית, הייתי לוקח בידי את הקונדס

הגדול ואומר לו: "אל תגזימו! אל תגזימו!! יאל נא תחשב, חביבי, כי יש לך כאן עסק עם פטליורה!" ולו היה קורא לפני את פרשת: "כי תצא למלחמה" בספר "דברים", כדרכו בקדש, הייתי קורא לפני "מפסיר" ואומר: א"א זקוק חלילה לפרנסה שלכם, כבוד בודאי לא אנחל מכם וגם למרוץ-הסוסים א"א זקוק לכם ב"ה, אם תחליטו להכניס בשנה זו מאה אלף חלוצים לארצנו ולכנות אלפים בתים בא"י מוטב, ואם אין—הריני מוחל את הטוכנת*) לבעלי החזקה של ארבעים שנה כדי שיתחממו לעורה ולאורה לעת זקנתם, "גוד-ביי!"...

***

ולו הייתי לכהפ"ח איזה תקיף ובעל-דעה בועד-הלאומי, הייתי פונה בתודה גלויה לר' קזימא על החרם שלו, כי אולי נזכה סוף סוף פעם לגור בבתינו אנו ולאכל פרות וירקות משלנו?

ואולם, עד שיתכשלו החצילים של החלוצים על מגרש ולירו בעירנו, רצים אחביי לרבות הנשים בערב-שבת לעיר העתיקה וחוטפים בשוק את ביצי הערכיים וקשואי הגויות, חטף וקנה לפני הכרות החרם...

ולעמת זה רצים בני-דודנו, בעלי-הבתים בעירנו, אחרי אחביי ומאיצים בהם לשכר את דירותיהם לשלש ארבע שנים—לפני צאת הגז"ד... שאלתי את אחד מהם מפני מה הוא מאיץ כ"כ לעשות את החוזה על דירתו ליהודים יותר ממשפחת ח, המשכירים אף הם ליהודים?

— הם כבר הספיקו להשכיר את בתיהם, ענה בתמימות, ואנכי חושש שמא אאחר את המועד... מפני החרם... הוא אשר אמרתי:

A quelque chose malheur est bon.

(* הסוכנות קרי—הסופר לא דקדק בלשונו—המערכת.

כלומר: אין רע בלי טוב, מעו יצא מתוק ובזמן האחרון יצא מעו—מו... ומעולם לא קנאתי בתל-אביב כמו הפעם בקחתי בידי את ה"דין וחשבון הכספי" של ועד קרן-הגאולה ביפו, חוברת נהדרה, גיר ריגאל משובח ותכן עשיר—אותיות מחכימות ומספרים המדברים בעדם...

א"א בקי כ"כ בעניני חשבונות ומספרים, ואולם לאחר שקראתי את המבוא היפה ודפדפתי בשורות התרומות שנפרעו וביחוד של א נפרעו, עפ"י סדר א"ב מצאתי למשל כי תלמידי בה"ס ביפו נדבו כ-150 ליי"ט ושלמו את נדרם בשלמות, ואחרון אחרון חביב: פקידי האפ"ק תרמו 560 פונט ושלמו עד פרוטה אחת והמנהל נדב 301 פונט ונשאר חיב ב"הבטחות" רק 300 פונט...

ומדי דברי בקרן-הגאולה, נזכרתי ביער-הרצל, לזכר המנוח דב גולדברג ו"ל הוחלט לנטע חורשה ביער-הרצל ולא עוד יאמר עליו: לא דביים ולא יער...

***

סוף סוף נדחה חורבן העולם, הודות לעדינותו של הדר, גובל מאמריקה, כשמו כן הוא—שנעשתה כנראה לבקשת סוקולוב עד אחרי כלות הקונגרס שלנו בקרלסבד, לסוף רואה אנכי כי צירינו בקרלסבד הופכים שם את העולם בעצמם...

ומכיון שנדחה נדחו גם הבעת האמון במנחיגינו בקונגרס וגם פרסום המנדט בא"י, נדחו גם אשור התקציבים בקרלס-בד ותשלום המשכרת לפקידינו; נדחה ה"קול יעקב" מהאי-גיסא ו"ירושלם החדשה" מאידך גיסא; נדחה, כמדומני, גם החרם של בני-דודנו ונסיעתו של אמיר עבדאללאה ללונדון, ויש אומרים כי נדחה גם ה"ארנב" מיפו, מ"ב שן ומטבריה...

עזרת